

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Харків, 21 березня 2023 року)

Харків 2023

ЗМІСТ

Капустник В.А., Завгородній І.В., Фоміна Л.В. ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ В МЕДИЧНОМУ ВИШІ.....	14
Абдуллаєва Н.А. ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ НА ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС.....	16
Авраменко А.І., Сарвір І.М., Мартиненко С.А. ЛІКАРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.....	18
Антонян І.М., Геглюк О.М., Демченко С.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ В НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: НАДБАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	19
Ащеулова Т.В., Кузьменко Н.М. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА» МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ НА ОСНОВІ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ.....	22
Баглик Т.В., Андрєєва О.В., Стебляк Л.В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	24
Baranova A.V., Havrilov A., Sennikov I. OUR VIEW ON PEDAGOGICAL APPROACHES TO TEACHING AND EDUCATING INTERNATIONAL (ENGLISH MEDIUM) STUDENTS AT ONCOLOGY DEPARTMENT OF KHARKIV NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY.....	25
Баранова А.В., Гаврилов А.Ю., Сенніков І.А. АЛГОРИТМ ВЗАЄМОДІЇ З ТЯЖКОХВОРИМ ПАЦІЄНТОМ ТА ЙОГО ОТОЧЕННЯМ.....	26
Бєлоусова О.Ю., Павленко Н.В., Бабаджанян О.М. ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	28
Біловол О.М., Князькова І.І., Дунаєва І.П. РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ» У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	29
Бондаренко Т.С., Нестеренко Р.О. ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ОСНОВІ ПОБУДОВИ МОДЕЛІ СТРУКТУРУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....	30
Васильєва О.В., Кондратенко А.П. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	32

навчального предмета. Таким чином буде отримано чітку структуру та послідовність викладу навчального матеріалу з предметів. Далі розробляється навчальна програма відповідно до встановлених вимог, як описано в роботі [1].

Отримано оптимальну послідовність формування однієї з професійних компетенцій. Так само проведено аналіз усіх компетентностей, зазначених в освітній програмі (яка розроблена на основі стандарту), а також знань і вмінь, що забезпечують їх формування. Це дозволяє визначити повний перелік понять і дій, необхідних для засвоєння й реалізації майбутнім медиком, і визначити логічний ланцюжок взаємопов'язаних навчальних предметів, які на їх основі повинні складати навчальну програму.

Метод реалізовано за допомогою авторського програмного засобу, який представляє зв'язок понять у ярусно-паралельному вигляді, а послідовність подання – у вигляді ланцюжка понять, пов'язаних з певними предметами. Програма розроблена з використанням середовища проектування Visual Basic for Application для MS Excel (приклад рис. 1). Побудова логічно послідовного ланцюжка викладу взаємопов'язаних понять сприяє розробці правильної навчальної програми підготовки майбутніх медиків на основі міждисциплінарного підходу.

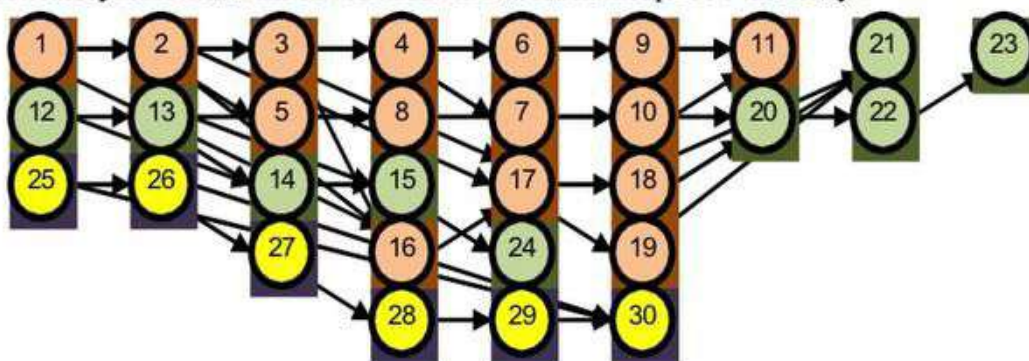

Рис. 1. Граф понять у ярусно-паралельній формі

Перелік використаних джерел:

1. Kovalenko O., Briukhanova N., Bondarenko T., Yaschun T. (2020) Information and Computer Support for Adaptability of Learning in Higher Education Institutions. In: Auer M., Hortsch H., Sethakul P. (eds) The Impact of the 4th Industrial Revolution on Engineering Education. ICL 2019. Advances in Intelligent Systems and Computing, vol 1135. Springer, Cham, 2020. pp. 145–153.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Васильсва О.В., Кондратенко А.П.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Актуальність. Інтерналізація вищої освіти – це процес, зумовлений глобалізацією в сучасному світі. До лютого 2022 року якісна освіта спеціалістів і доступність вищої освіти для іноземних громадян спонукала до вступу й навчання в закладах вищої освіти в Україні. Зараз ситуація дещо змінилася,

але багато студентів намагаються продовжувати навчання в закладах вищої освіти України, хоча обирають навчальні заклади в більш спокійних регіонах [1, с. 4].

Навчання іноземних здобувачів освіти покращує імідж вищого навчального закладу, а також імідж України на міжнародному рівні. Крім вищезазначеного, підготовка іноземних здобувачів освіти в умовах зменшення контрактної та бюджетної форми навчання є гарантом збереження робочих місць і дає стабільний фінансовий дохід закладам вищої освіти [2, с. 33; 3, с. 54].

Мета. Визначити особливості психологічної дезадаптації іноземних здобувачів освіти англомовної форми навчання.

Матеріали та методи. Під час роботи нами проведено з дотриманням принципів медичної деонтології та біоетики комплексне клініко-анамнестичне, клініко-психологічне й психодіагностичне обстеження 372 іноземних здобувачів освіти англомовної форми навчання I–VI курсів Харківського національного медичного університету, у віці 18–22 років, обох статей. Психодіагностичне обстеження проводилося з використанням таких методик: методика Symptom Check List-90-Revised (SCL-90-R) та шкала нервово-психічного напруження Т.А. Немчіної.

Обстежених осіб було розподілено за трьома географічними групами: I група – 194 здобувачі освіти з Індії; II група – 96 здобувачів освіти з країн Азії (араби з Близького Сходу); III група – 82 здобувачі освіти з країн Африки (представники негроїдно-африканської географічної раси).

Результати. Нами було отримано такі показники психологічної дезадаптації: високий рівень спостерігався у 2,1 % здобувачів освіти I групи, 1,3 % здобувачів освіти II групи та 2,9 % здобувачів освіти III групи; виражений рівень у 6,3 %, 11,6 % та 12,6 % здобувачів освіти відповідно; помірний рівень дезадаптації у 25,1 % здобувачів освіти I групи, 26,2 % II здобувачів освіти групи та 31,3 % здобувачів освіти III групи; незначний рівень у 31,3 %, 33,9 % та 35,1 % здобувачів освіти відповідно; не мали ознак психологічної дезадаптації 35,2 % здобувачів освіти I групи, 27,2 % здобувачів освіти II групи та 18,1 % здобувачів освіти III групи.

Використовуючи психодіагностичні методики, нами отримано такі результати: за методикою Symptom Check List-90-Revised (SCL-90-R) маркерами станів дезадаптації в обстежених здобувачів освіти наявні високі рівні тривоги (54,2 % здобувачів освіти першої, 55,2 % здобувачів освіти другої та 56,1 % здобувачів освіти третьої групи), депресії (31,5 %, 28,5 % та 32,2 % здобувачів освіти відповідно) та соматизації (29,2 % здобувачів освіти I групи, 31,1 % – II та 32,2 % – III групи відповідно).

Проведений аналіз рівня нервово-психічного напруження за шкалою нервово-психічного напруження Т.А. Немчіної в структурі дезадаптивних станів іноземних студентів превалювало переважання інтенсивного (помірного) нервово-психічного напруження в здобувачів освіти I та II груп (37,2 % та 37,4 % відповідно) й екстенсивного (надмірного) нервово-психічного напруження в здобувачів освіти III групи (38,1 %).

Висновки. За отриманими даними можна зробити висновок, що у здобувачів освіти III групи більш виражені прояви дезадаптаційних станів, ніж у студентів інших груп. Цей факт варто врахувати при розробленні програм психологічної підтримки здобувачів освіти англомовної форми навчання.

Перелік використаних джерел:

1. Малахов П.С., Асєєва Ю.О., Харітонова А.С. Проблемність адаптації студентів-медиків. Медична психологія. 2016. № 2. С. 3–5.
2. Кожина Г.М., Маркова М.В., Гриневич Е.Г., Зеленська К.О. К проблеме адаптационного синдрома студентов младших курсов ВУЗов III-IV уровней аккредитации. Архів психітриї. 2011. Т. 17, № 4 (67). С. 32–35.
3. Кожина Г.М., Зеленська К. О., Гайчук Л.М., Хаустов М.М., Зеленська Г.М. Медико-психологічний погляд на проблему адаптації англомовних студентів молодших курсів до навчальної діяльності. Матеріали LI навчально-методичної конференції «Англомовне навчання в ХНМУ: сучасний стан, проблеми та перспективи», м. Харків, 31 січня 2018 р.: тези доповідей. – Харків, ХНМУ. 2018. С. 54–56.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»

В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вигівська Л.А., Гузь І.А., Качайло І.А.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Неспровокована військова агресія з боку росії дестабілізувала всі галузі життя, стала стресом для учасників освітнього процесу, зокрема в галузі вищої медичної освіти. Відновлення навчання в умовах війни – важливий крок для суспільства в цілому, оскільки визначає майбутнє нашої держави. З огляду на це постала проблема в короткі терміни адаптувати освітній процес до реалій війни. Очне навчання сьогодні вимушено призупинено в усіх вишах України. Покоління сучасних українських студентів активно використовує цифровий простір, вільно володіє комп'ютером, цікавиться новітніми технологіями. Ураховуючи досвід організації освітнього процесу під час пандемії COVID-19, було запроваджено дистанційне навчання [1].

Перед викладачами постало багато проблем: розроблення алгоритмів забезпечення студентів і викладачів, внесення змін у робочі програми навчальних курсів. Саме дистанційне навчання стало інструментом реалізації освітнього процесу, що забезпечує безперервність медичної освіти в умовах воєнного часу. До того ж дистанційне навчання відзначається високою гнучкістю графіка, що дуже важливо в сучасних реаліях. Студент самостійно визначає обсяг, час і послідовність вивчення наданого йому матеріалу, що своєю чергою вимагає від здобувача освіти самодисципліни та мотивації.

Вивчення акушерства та гінекології в сучасних умовах воєнного стану є надзвичайно актуальним, оскільки сприяє покращенню репродуктивного здоров'я населення, підвищенню народжуваності, зменшенню перинатальних утрат. Реалії освітнього процесу на кафедрі акушерства й гінекології потребують впровадження інтерактивних методів навчання, які дають змогу викладачеві моделювати клінічну ситуацію, а студентам не лише опрацьовувати практичні навички, а й осмислювати, аналізувати свої дії, тим самим якісно опановуючи нові вміння. З метою організаційного забезпечення дистанційного навчання на сторінці кафедри на сайті університету розміщено інформаційні та методичні матеріали,